

Projekt "Natbørnehave" i Hjørring kommune

Arbejdsmarkedet har de seneste år undergået store forandringer. Ny produktionsteknologi kræver i dag både to- og treholdsskift i virksomhederne. Butikkernes åbningstider er drastisk ekspanderet. Dertil kommer den store vækst i servicesektoren, hvor ikke mindst turisme er vokset i betydelig grad.

De traditionelle arbejdsområder inderfor sundhedssektoren kræver naturligvis stadig skiftende arbejdstider, samtidigt med at pasningen af ældre, især i eget hjem er forøget. Transport af gods på landevejene er stærkt stigende og buskørsel varetages i dag mere og mere af kvinder.

Alt i alt – forholdene for medarbejdere og virksomheder er meget ændret. Det kræver fleksibilitet og omstilling.

Mulighederne for pasning af børn på de "skæve" arbejdstider er ikke tilsvarende blevet ændret, så de kan matche samfundets fleksible arbejdstider.

Daginstitutionernes åbningstider er ikke væsentlig ændret gennem de sidste mange år. De skaber store problemer for mange børnefamilier. Det sker i en tid, hvor også familiestrukturen er ændret. Bedsteforældrene er begge på arbejdsmarkedet og har ikke mange muligheder for at passe børn på de skæve arbejdstider. Desforuden er mulighederne for delbeskæftigelse blevet meget begrænset.

Umiddelbart er problemet med manglende pasnings tilbud på "skæve" tider ikke særlig synligt. Det ses ikke at disse problemer bliver registreret nogen steder, men ved en nærmere fokusering på problemet fremkommer der et billede, der er meget iøjefaldende og generelt. Forældre med "skæve" arbejdstider må frasige sig job og glider meget nemt ud at arbejdsmarkedet.

LO Hjørring-Sindal har igennem forespørgsler til arbejdspladser og a-kasser, suppleret med en brugerundersøgelse, påpeget at godt 40 personer har måtte frasige sig job pga. manglende pasningsmuligheder.

Det sker på trods af at virksomheder og medarbejdere bestræber sig på at tilrettelægge et arbejdsprogram der netop tager hensyn til pasning af børn.

Dansk Arbejdsgiver forening har de samme oplevelser. Virksomhederne melder tilbage at det kan være svært at fastholde og rekrutere nye medarbejdere pga. manglende pasnings tilbud.

Spørgeskemaets resultater:

Igennem vores lokale spørgeskemaundersøgelse, som vi dels har gennemført via Internettet, annonce og på arbejdspladser i Hjørring, har vi kunne registrere at der er 53 familier som svarer positivt på at have brug for pasning ud over normale åbningstider.

I de 53 familier er der 72 børn som har behov for pasning på forskellige tider. Behovet er

Aften.....39 familier med 61 børn.
Nat.....20 familier med 27 børn.
Weekend.. .35 familier med 56 børn.

Undersøgelsen viste tillige at problemet med pasnings på skæve tider ikke blot er et problem for den enlige mor. Faktisk viste undersøgelsen at par med behov for pasning på skæve tider er væsentlig større end vi havde forventet:

Antal enlige....10

Antal par.....43

Vores cases viser med alt tydelighed at der er store menneskelige og sociale omkostninger forbundet med at ryge ud af arbejdsmarkedet pga. manglende pasnings muligheder. Især er konsekvenserne store for enlige forsøgere. På trods af stor offervilje og kreativitet for pasning af deres børn er situationen for dem uholdbar og det ender tit med social de-route pga. tab af arbejde.

De alternative løsninger, som forældre med skæve arbejdstider må benytte sig af, er oftest løsninger som ikke tilgodeser børnenes behov. Børn har brug for tryghed, i denne sammenhæng fysiske rammer og voksne de kender, kontinuitet og genkendelighed i hverdagen, hvilket ikke må siges at kendetegne mange af de pasningsløsninger vi gennem undersøgelsen har fået kendskab til. Ikke nok med at børnene skal forholde sig til mange forskellige voksne, de skal også forholde sig til mange forskellige hjem, idet pasningen ikke altid foregår i barnets eget hjem.

En døgnåben institution ville kunne tilgode børnenes behov for tryghed og faste rammer, idet de her ville være i omgivelser de kender, sammen med andre børn som de også kender og ikke mindst voksne som har et indgående kendskab til det enkelte barn og dets behov.

Det skal her siges, at der ikke er tale om at børnene skal tilbringe mere tid i institution end normalt, men om at bruge institutionen på andre tidspunkter.

Erfaringer fra andre institutioner med døgnåben viser at børnene trives, og nyder hinandens selskab på de anderledes tidspunkter. Dem der oftest har det sværest er forældrene, som har dårlig samvittighed når de afleverer børnene på de anderledes tidspunkter, men det skyldes i høj grad samfundets manglende erkendelse af, at de mange som ikke blot kan vælge et 8-16 job, har særlige behov for børnepasning. Mange af disse forældre må i dag trække meget på familie og venner for at få løst deres pasningsbehov og det slider unødigt meget på deres sociale netværk. Der er grænser for hvor ofte familie og venner kan og vil stille sig til rådighed, ligesom det er svært for 3 eller 4. gang indenfor en måned at bede andre om at passe børnene.

Det kan undre at behovet ikke er registeret før, men det skyldes sikkert flere ting, bl.a. at fortvivlede forældres henvendelse på pladskontoret ikke er registeret systematisk, men henvist til at de selv måtte klare problemet.

Der er også en udpræget holdning i samfundet at det ikke kan betale sig at "brokke" sig, for der sker alligevel ikke noget.

Mange har som også spørgeskemaundersøgelsen viser, brugt "sort" pasnings muligheder ud over normal åbnings tider, hvilket ikke er holdbart hverken for samfundet, familien eller børnene. Da det er den mest usikre og ustabile arbejdes kraft man kan tænke sig i forhold til børnene.

Økonomien i en døgninstitution har vi ikke nærmere regnet på, men erfaringer fra andre kommuner viser at det er overkommeligt. Det forudsættes her, at institutionen ligger i forlængelse af en allerede eksisterende institution, og de deles om lokaliteterne.

Det er et brændende ønske fra vores side at det bliver en institution med 24 timers åbningstid 7 dage om ugen, for at opfylde alle småbørns familier som arbejder på skæve tider. Som vores spørgeskema undersøgelse viser, er der mange familier som har pasningsbehov både aften, nat og weekend. Hvis institutionen skal blive en succes fra starten, skal den kunne rumme alle de behov som arbejdsmarkedet kræver af medarbejderne. Der

ud over, skal forældrene vide, at det er en permanent løsning, for at turde satse på en flytning fra en kendt børnehave, til en ny. Samtidig kræver det en institution som rummer børn fra 0-6 år, da det er et generelt småbørns problem.

Vi kan udmærket se en sådanne institution en af Hjørrings kommunes eksisterende børnehaver, ved en minimal ombygning til køjerum og badefaciliteter.

Det eventuelle problem ved at skulle lave en integreret institution, som skal være delvis uden for pianoordningen, må kunne lade sig gøre og måske endda være en pædagogisk udfordring.

På arbejdsgruppens vegne

Ole Carlsen

Lene er buschauffør i Hjørring, separeret og har 2 børn. De skiftende arbejdstider medfører at Lenes forældre skal passe børnene i mindst 20 timer pr. uge.

Det er blevet helt uholdbart og Lene leder efter alternative private pasningsmuligheder (sort).

Socialt er hun presset. Hvis hun bliver tvunget til at opgive sit job som chauffør, har hun ikke råd til at blive siddende i det hus, hun overtog efter separationen.

Hun efterlyser alternative pasningsmuligheder.

Lone har været buschauffør. Hun har fire børn. Efter en skilsmisse har hun været tvunget til at sige sit job op, hvilket medførte lang tids ledighed og sociale problemer.

Lige før Lones dagpengeret udløb, har hun fået nyt arbejde i en anden kommune som hjemmehjælper med fast arbejdstid.

Mette arbejder på en industrivirksomhed i Hjørring med skiftende arbejdstider. Hun har en højere uddannelse. Hun er gift. Ægtefællen har skiftende arbejdstider.

Da hun vender tilbage på arbejde efter barselsorlov med sin førstefødte, får hun store problemer med at få sit barn passet og vælger at sige sit job op.

Hun fik nyt arbejde umiddelbart efter hendes opsigelse.

Agnete er mor til 2 børn. Hun bor alene. Hun er industriarbejder og arbejder i 3-holdsskift. Hun har en god løn og godt arbejde. Forskellige private pasningsordninger med diverse barnepiger til pasning af børnene på aften/natskifte bliver til sidst umulig.

Hun siger sit job op. Flytter fra Hjørring til Viborg til et nyt job men en normal åbningstid.

Brit er sygeplejerske og arbejder på kirurgisk sengeafdeling, hvor hun indgår i 3 hold skift. Brit's mand sejler, og han ved kun med få dages varsel hvornår han skal af sted, og sjældent hvor længe, da det afhænger af vejret.

Ingen af dem har familie i nærheden, og derfor har de tit et pasnings problem til deres 2 år gamle datter. Som må sove hos venner og bekendte, eller komme med på natte vagt.

Det ville give den lille familie en ro i hverdagen og af stress dem, hvis de vidste at institutionen var åben om aften eller natten, når Brit også er på arbejde.

Astrid er sygeplejerske og gift, har to børn på 1 år og 3 år. Hun arbejder fra 15.00 - 23.00 og hendes mand afslutter sin arbejdstid kl. 18.00

På trods af et godt familienetværk er problemerne store med at få passet børnene fra kl. 14.00 - 19.00

De har forespurgt flere gange efter hjælp på kommunen, men her bliver det oplyst, at man ikke kan hjælpe.

Eneste løsning for dem, er en "sort" pasningsmulighed.

Trine har arbejdet som sygehjælper. Hun er alene med sin søn på 2 år. Hun har ingen familienetværk i Hjørring.

Hun har i en periode kørt til Silkeborg to gange ugentligt for at få sin søn passet hos sin søster.

Det blev naturligvis uholdbart i længden. Hun måtte frasige sig sit job. Hun er nu med tilskud fra voksenydelse i gang med en uddannelse til social – og sundhedsassistent.

Anders og Henriette er gift og har to børn. I øjeblikket har Henriette barselsorlov med den mindste. De har begge skæve arbejdstider og har flere gange haft kontakt med Hjørring kommune angående pasningsproblemer, men uden at få problemerne løst.

Nødløsningen p.t. har været bedsteforældrene, hvilket indebærer et kørselsbehov på 98 km. men det holder ikke i længden, da disse også har skæve arbejdstider.

De anfører, at efter barn nr. 2, kan de simpelthen ikke få børnepasning til at hænge sammen og en af dem må opgive deres job.

Sara Jane er tilflytter til byen, udannet sygeplejerske og er p.t. på barsels orlov, fra hendes stilling på Sjælland.

Når orloven er slut, og Sara Jane skal ud og søge arbejde som sygeplejerske, får hun med sikkerhed et pasnings problem. Da de ledige stillinger der er og søge som sygeplejerske er fast aften eller natte vagt.

Hun ville ønske hun kunne tænke frem til den tid med ro i sindet, og viden om en institution som kunne rumme hendes pasnings behov.

(98911104)

I en af byens arbejdsløshedskasser har vi fået oplyst, at der årligt sker henvendelse fra 3 – 4 medlemmer, som må frasige sig arbejdet i forbindelse med omlægning af arbejdstider til aftenarbejde. Det er især på industriområdet.

Vini er alene med sin søn på 4 år, og har ikke en fast weekend far. Hun er uddannet i butik, men har været ledig i perioder, da hun ikke har mulighed for at nå at hente sin søn inden institutionerne lukker.

For tiden er Vini i arbejde i en butik 6 dage om ugen fra kl. 10.00 – 17.45, med en månedlig hverdags fridag. Børnehaven lukker kl. 16.00, så Vini har en barnepige til at hente hendes søn hver dag, plus at hver lørdag skal hun aftale med familiemedlemmer om de vil være barnepige i 5 timer.

Vini er ved at "brække" nakken på det stressede liv og ser frem til at blive fyret til 1.1.2003, hvor hun igen kommer ud i en aktiv periode. Så håber hun på, at hun kan få noget langt fra butikslivet.

Vinis liv ville være mindre stresset, hvis hun ikke skulle bruge barnepige og familie hver eneste arbejdsdag for at få det til at hænge sammen.

Kira og Erik har ikke børn, men det vil de gerne have og allerede nu bruger de tanker på at overveje, hvad de skal gøre når barsel er ovre, for så får de et pasningsproblem.

Kira arbejder nemlig som sygeplejerske i fast aftenvagt 5 – 2 og hendes mand Erik arbejder 7 aftener og 5 dage på Georg Jensen. De er begge glade for deres job, og de har meget fritid sammen der på sigt er så vigtig for familiens fælles fodslag. Deres pasningsbehov ville være dagplads den ene uge, og 5 aftener over hver anden weekend.

Når jeg møder Kira i byen spørger hun, hvor langt vi er med projekt fleksibel børnepasning, da hun håber snart at skal være mor.

Har du børnepasnings problemer?

I gennem de senere år har butikkerne udvidet åbningstiden og virksomhederne har ændret mødetidspunkterne, uden der tilsvarende er ændret i åbningstiden i daginstitutioner og skolefritidsordninger.

Vi vil gerne bevise, at mange børnefamilier arbejder på skæve tider, og dermed har brug for en kombineret og fleksibel pasningsordning, for at kunne få hverdagen med arbejde og familie til at hænge sammen.

Så derfor spørger vi dig, om dit behov for børnepasning udenfor normal arbejdstid.

Undersøgelsens resultater vil blive brugt i et samlet materiale som vil blive afleveret til Hjørring kommune. Du vil forblive anonym. Udfyld skemaet og send det til:

LO, Amtmandstoft 2, 9800 Hjørring eller klik ind på LO's hjemmeside www.9800.dk Yderligere information: LO 98900488

På forhånd tak fordi du vil deltage i vores undersøgelse.

Med venlig hilsen

Projekt natbørnehave LO Hjørring - Sindal.

SPØRGSMÅL

1. Hvor mange arbejdsdage på en måned har du, hvor arbejdstiden ligger udover daginstitutionens åbningstid ?

Sæt kryds: ... 0 dage ... 1-5 dage ... 6-10 dage ... mere end 10 dage

SVAR 2 10 21 21

2. Er det nødvendigt for dig at få andre til at passe dit barn/dine børn, når du er på arbejde ?

Sæt kryds: ... JA ... NEJ

SVAR 47 7

3. Hvor mange voksne er der i husstanden ?

Sæt kryds: ... 1 voksen ... 2 voksne

SVAR 10 43

4. Hvor mange børn har du pasningsbehov til ?

Sæt kryds: ... 1 barn ... 2 børn ... 3 børn ... flere end 3.

SVAR 28 21 4 0

5. Har du, p.g.a. dine arbejdstider, udgifter til børnepasning udover prisen på institutionsplads ?

Sæt kryds: ... JA ... NEJ

SVAR 37 18

6. Har du været nødt til at frasige job p.g.a. manglende pasningsmuligheder?

Sæt kryds: JA NEJ

SVAR 25 25

7. Ville du bruge tilbuddet hvis daginstitutionen har åbent (sæt kryds) om aftenen :

... JA ... NEJ

SVAR 39

om natten : ... JA ... NEJ

SVAR 20

i weekenden: ... JA ... NEJ

SVAR 35